

Mohamed Baba

voorzitter raad van bestuur Haag Wonen

WONEN GAAT UITEINDELIJK OVER MENSEN

WAT MAROKKO MIJ LIET ZIEN OVER WONEN, ZORG EN GEMEENSCHAPSZIN

De reis naar Marokko met zorgbestuurders liet mij met andere ogen kijken naar de vraag hoe we in Nederlandse steden veerkrachtige buurten bouwen. Buurten waar mensen elkaar kennen, naar elkaar omkijken en samen de leefbaarheid van de wijk dragen. Ik werd bevestigd in mijn overtuiging dat wonen nooit alleen over stenen gaat. Het gaat over hoe mensen samenleven, verantwoordelijkheid nemen voor hun omgeving en ruimte maken voor ontmoeting, zorg en vertrouwen.

*“Wij bouwen niet alleen
woningen; wij bouwen
ook buurten en
gemeenschappen.”*

De kracht van centrale regie

Complete wijken worden in Marokko in hoog tempo gerealiseerd, inclusief infrastructuur en voorzieningen. Waar wij in Nederland soms acht tot tien jaar nodig hebben voor planvorming en procedures, zag ik hoe daar in een fractie van de tijd gebouwd wordt. Dat heeft alles te maken met hoe het Marokkaanse systeem is georganiseerd. De centrale overheid bepaalt de richting, regionale partijen werken het uit en lokale uitvoeringsorganisaties realiseren vervolgens de projecten. Die duidelijke rolverdeling zorgt voor snelheid en focus.

Ik zeg niet dat we het Marokkaanse systeem moeten kopiëren of dat inspraak minder belangrijk moet worden. Ons poldermodel heeft ook grote waarde. De reis maakte wel pijnlijk zichtbaar hoeveel vertraging wij accepteren in het planproces bij onze woningbouwopgave. Terwijl we in Nederland spreken over tekorten van honderdduizenden woningen, zag ik in Marokko hoe daadkrachtig gebouwd wordt.

Daar zit voor mij wel een belangrijke les. We praten in Nederland veel over samenwerking en integraliteit, maar uiteindelijk moeten we het ook gewoon gaan doen.

Wonen en zorg horen bij elkaar

De reis liet ook zien hoe anders de verhouding tussen wonen, zorg en gemeenschap in Marokko is georganiseerd. De nadruk ligt sterk op de fysieke ontwikkeling van gebieden, terwijl zorg, ondersteuning en sociale structuren veel vaker worden gedragen door families, particuliere initiatieven of maatschappelijke organisaties.

In Nederland zijn we juist sterk in het verbinden van wonen, zorg en welzijn, misschien wel sterker dan we zelf soms denken. Die opgave kunnen woningcorporaties, zorgorganisaties, gemeenten en zorgverzekeraars alleen gezamenlijk oppakken. Juist voor woningcorporaties ligt dáár een belangrijke verantwoordelijkheid. Wij bouwen niet alleen woningen; wij bouwen ook buurten waar mensen prettig kunnen wonen, ouder worden en ondersteuning dichtbij kunnen vinden. Te vaak zoeken we elkaar pas op wanneer plannen al grotendeels vaststaan. Terwijl juist aan de voorkant het verschil wordt gemaakt in buurten, voorzieningen en ondersteuning.

Gemeenschapszin als vertrekpunt

In veel wijken in Marokko spelen familie, burens en gemeenschap een vanzelfsprekende rol in het dagelijks leven. Naar mijn ervaring geldt dat ook in Nederlandse buurten en wijken. Mensen zijn vaak wel bereid iets voor elkaar te betekenen en verantwoordelijkheid te nemen voor hun omgeving, alleen sluiten wij daar als organisaties nog onvoldoende op aan. Terwijl juist daar enorm veel potentie zit in bewoners, informele netwerken en buurtinitiatieven

die zich dagelijks inzetten voor elkaar en voor de leefbaarheid van de wijk. Dat zie je terug in initiatieven als het Stagehuis in de Haagse Schilderswijk, waar gemeenschap, ontmoeting en ondersteuning vanuit de buurt zelf ontstaan. Door de reis beseftte ik hoeveel kracht er in buurten al aanwezig is. Niet alles hoeft georganiseerd of geprofessionaliseerd te worden. Veel ontstaat al tussen bewoners zelf. Onze rol als corporatie is vooral om daar ruimte aan te geven en die kracht te versterken. Dat vraagt leiderschap van bestuurders voor wie diversiteit geen ingewikkeld vraagstuk is, maar realiteit van de stad waarin we samenleven. In Den Haag zie ik dagelijks hoe groot de onderlinge betrokkenheid vaak is, juist in buurten waar verschillende achtergronden samenkomen.

Niet meer beleid, maar doen

De belangrijkste les die ik uit Marokko meeneem, is misschien wel dat we in Nederland al heel veel weten. We hebben analyses, woonzorgvisies, beleidsagenda's en samenwerkingsafspraken. Over de inhoud maak ik mij het minste zorgen. De uitdaging zit veel meer in de uitvoering. Hoe zorgen we dat bewoners in meer buurten daadwerkelijk merken dat dingen verbeteren? En hoe zorgen we dat succesvolle aanpakken ook in andere wijken gaan werken?

De gesprekken gingen uiteindelijk vooral over mensenwerk, leiderschap en verantwoordelijkheid. Over de keuzes die we in onze organisaties maken en over de vraag of we echt bereid zijn elkaar op te zoeken en samen te werken. De waarde van dit soort reizen zit voor mij vooral in het feit dat je scherper naar je eigen praktijk gaat kijken. Je stapt even uit je dagelijkse omgeving en kijkt met andere ogen naar de keuzes die je zelf maakt. Andere manieren van samenleven en omgaan met elkaar laten scherper zien waar wij in Nederland nog kansen laten liggen.

Het sterkt mij in de overtuiging dat bewoners nadrukkelijker betrokken moeten worden bij wat nodig is en hoe we dat samen realiseren. Dat vraagt soms durf en lef. Maar juist dan ontstaan vaak ook de mooiste dingen. ○

“Niet alles hoeft georganiseerd of geprofessionaliseerd te worden. Veel ontstaat al tussen bewoners zelf.”